

«Una flor entre les bardisses»

Font: Eva Vázquez / *El Punt Avui*

A propòsit de la poesia –el “pensament cantat” de Rimbaud, la “parla memorable” d’Auden–, **Joaquim Español** (Girona, 1945) es pregunta per quina determinada disposició i sonoritat de les paraules s’engendra un sentit, i arriba a la conclusió que no hi ha art sense forma, sense un sistema ben travat de correspondències que fa emergir un llenguatge diferent de la mera enunciació, “com una flor que esclata entre bardisses”.

L’intent de definir aquesta xarxa de relacions formals que permeten acostar-se a “l’entranya inescrutable” del procés creador és a l’origen de l’assaig *Entre tècnica i enigma. Mirades transversals sobre les arts* (Edicions de 1984), en què l’arquitecte i poeta gironí interroga la seva pròpia experiència amb les arts, sigui la mateixa arquitectura, sigui la pintura, la poesia o la música, buscant la font comuna d’un coneixement regit pel plaer. Aquest principi és important per desterrar qualsevol temptació de generar un discurs hermètic que l’interessava ben poc: “M’ha obsessionat la claredat, encara que abordés un tema compromès, i un llibre sobre art és més efectiu en la mesura que adopta també una forma artística, sense que això soni pretensions.”

L’ordre dels capítols, en els quals ha treballat els últims tres anys, no és en efecte aleatori, sinó narratiu: avancen cap a un desenllaç que, com diu l’autor a propòsit de la poesia, “es gestava des del primer vers”. “Els capítols finals, sobre la mort de l’art i el poeta fracassat, són una mica dramàtics, però responen a una frase de l’Eclesiastès: ‘Hi ha un temps per parlar i un temps per callar’, i serveixen de paradigma del que està passant en l’art contemporani”, que exalta els processos i les idees per damunt de “la màgia del real” . Estem immersos en una “hipertròfia de l’espectacle”, en el culte a la repetició dels “codis forts” i en l’apropiacionisme, raona l’escriptor, que deplora aquesta mentalitat de “parvulari ecumènic” i no

estalvia opinions incòmodes contra la “falta d’imaginació” o el desprestigi en què ha caigut “la materialitat de l’obra en favor dels conceptes”.

Entre tècnica i enigma, que Edicions de 1984 ha llançat simultàniament en castellà al nou segell Entre Ambos, es guarda prou tant del tedi com de l’excés d’abstracció, sobretot perquè Español sustenta les argumentacions en la seva pròpia vivència del fet artístic: “No he tingut la més petita intenció de fer filosofia de l’art, que observo amb molt de respecte. El meu punt de vista és el d’algú que ha passat molts anys davant una taula de dibuix, que ha escrit uns quants poemes i que ha compost alguna partitura. Crec que només es pot escriure sobre art a partir d’experiències, i no sobre teories, i així i tot amb molt de compte. La reflexió, quan s’aproxima a una certa descoberta, produeix un plaer intel·lectual. Però això sol no pot substituir la vivència de l’obra.” Aquest tracte directe li permet apreciar, per exemple, una pintura tan qüestionada com el retrat de la família reial d’Antonio López, que “de manera molt subtil i inquietant ha pintat gent morta”, i rebutjar, en canvi, la “desesperant inanició d’idees” que desprèn la “vocació taxidèrmica” de Damien Hirst o Maurizio Cattelan, però també la “incontinència expressiva i teatral” del Miquel Barceló de Paso doble. “La simplicitat és una conquesta àrdua”, assenyala.